

Viborg Kommune  
Natur og Vand  
Prinsens Alle 5  
8800 Viborg

Att.: Ole Borg

**Postadresse:**

Favrskov Kommune  
**Teknik og Miljø**  
Skovvej 20  
8382 Hinnerup

Tlf. 8964 1010

[favrskov@favrskov.dk](mailto:favrskov@favrskov.dk)  
[www.favrskov.dk](http://www.favrskov.dk)

**Høringssvar vedrørende ansøgning fra Gudenaacentralen til fortsat drift af Tangeværket**

Favrskov Kommune har 2. februar 2015 modtaget Viborg Kommunes høring efter vandløbsloven vedrørende Gudenåcentralens ansøgning om fortsat drift af Tangeværket. Viborg Kommune har endnu ikke truffet afgørelse om Tangeværkets drift efter vandløbsloven, hvorved høringen er rettidig.

Derudover har Favrskov Kommune 5. februar 2015 modtaget Viborg Kommunes høring efter vandforsyningsloven vedrørende samme ansøgning om fortsat drift. Samme dag udsendte Viborg Kommune uden at afvente resultatet af høringen den endelige tilfaldelse efter vandforsyningsloven til tidsubegrænset drift af Tangeværket.

Favrskov Kommune har 2. februar 2015 anmodet Viborg Kommune om forlængelse af høringsfristerne, således at Teknik- og Miljøudvalget kan behandle sagen på udvalgs-møde i marts 2015. Fristen for indsendelse af høringssvar blev 19. februar 2015 forlænget af Viborg Kommune til 11. marts 2015.

Teknik- og Miljøudvalget behandlede sagen på møde 2. marts 2015.

Overordnet skal Favrskov Kommune bemærke, at Viborg Kommune ikke tidligere har været i dialog med Favrskov Kommune om, at Viborg Kommune var i færd med at træffe endelig afgørelse i indvindingssagen for Gudenaacentralen. Favrskov Kommune er myndighed for en del af søbredden i Tange Sø og store dele af Gudenåen neden for Tangeværkets opstemning. Endvidere er Gudenåen i Favrskov Kommune påvirket af Tangeværkets drift i form af varierende vandstandshøjde i Gudenåen samt af opstemningens påvirkning af faunaen i Gudenåen – herunder særligt laksefisk og ål.

Favrskov Kommune forventer, at Viborg Kommune i god tid inddrager Favrskov Kommune i forbindelse med sagsbehandlingen af Tangeværket, så der bliver mulighed for eventuel politisk behandling heraf.

Endvidere bemærkes, at Viborg Kommune ligesom Favrskov Kommune er medlem af Gudenåkomiteen, I komiteen drøftes forhold i relation til Gudenåen, som er af betydning for Gudenåkommunerne. Favrskov Kommune er på den baggrund stærkt forundret over, at ansøgningen fra Gudenåcentralen ikke er blevet drøftet på et møde i komiteen, inden der er foretaget politisk behandling i Viborg Kommune. Ved en forudgående drøftelse i komiteen ville betragtninger fra de øvrige Gudenåkommuner have kunnet indgå i beslutningsgrundlaget for sagen ved den politiske behandling i Viborg Kommune.

6. marts 2015

**Sagsbehandler:**

Jens Albert Hansen  
Tlf. 89645211  
[jah@favrskov.dk](mailto:jah@favrskov.dk)

**Personlig henvendelse:**

Favrskov Kommune  
Teknik og Miljø  
Torvegade 7  
Hammel

**Sagsnr.**

710-2015-6768

**Dokument nr.**

710-2015-60554

Cpr.-/CVR-nr./Ejd.nr.

### **Bemærkninger vedrørende høring efter vandforsyningsloven.**

Favrskov Kommunes bemærkninger vedrørende vandforsyningsloven fremgår nedenfor.

#### Manglende høring af Favrskov Kommune før udstedelse af vandindvindingstilladelse

Det er Favrskov Kommunes opfattelse, at Viborg Kommune på baggrund af retlige mangler og manglende inddragelse af relevante parter er nødt til at annullere den udstedte vandindvindingstilladelse.

Favrskov Kommune finder, at Viborg Kommune burde have hørt Favrskov Kommune, inden Viborg Kommune udstedte tilladelse til Tangeværkets indvinding af overfladevand. Det ville have været i overensstemmelse med vandforsyningslovens § 4 og forvaltningsretlige bestemmelser, som skal sikre, at Viborg Kommune træffer afgørelse på et fuldt oplyst grundlag ved at inddrage de relevante parter - herunder Favrskov Kommune. Favrskov Kommune har oplysninger om miljøbeskyttelse og bevarelse af omgivelsernes kvalitet, som Favrskov Kommune vurderer, skulle have været inddraget i Viborg Kommunes afgørelse jævnfør vandforsyningslovens § 2 om de hensyn, der skal inddrages ved administration af loven.

#### Tidsubegrænset indvindingstilladelse

Favrskov Kommune finder ikke, at Viborg Kommune kan give den tidsubegrænsede indvindingstilladelse til Gudenåcentralen, som Viborg Kommune har udstedt i tilladelse af 5. februar 2015

Favrskov Kommune er bekendt med, at det i bemærkningerne til statens lovforslag til ophævelse af Tangeloven af 17. december 2013 bemærkes, at: "Tangeværket kan fortsætte driften uden tidsbegrænsning", og at Viborg Kommune har truffet afgørelse på baggrund heraf. Det er dog rammerne for vandindvinding i vandforsyningsloven, der er gældende retsgrundlag. Det fremgår her af § 22, at tilladelser til indvinding af vand efter vandforsyningsloven er tidsbegrænsede og højst kan gives for en 30 årig periode, og for indvinding af overfladevand fra vandløb normalt højst for en 10 årig periode.

#### Eventuel senere afgivelse af frivand til faunapassage

Favrskov Kommune finder at det bør overvejes, om der ikke med tilladelsen efter vandforsyningsloven allerede nu bør tages hensyn til en senere aktuel afgivelse af frivand til sikring af fri passage for fauna forbi Tangeværket og Tange Sø.

#### Stabil afledning af Gudenåens vandføring

Det er Favrskov Kommunes holdning, at der skal indsættes et vilkår i vandindvindingstilladelsen, der sikrer at vandføringen nedenfor Tangeværket gøres mere stabil og sammenlignelig med den naturlige vandstandsvariation i Gudenåen ovenfor Tange Sø.

Vandstandshøjden på strækningen af Gudenåen nedstrøms Tangeværket er markant påvirket af turbinedriften fra Tangeværket. Påvirkningen gør, at vandoverfladen ved Ulstrup unaturligt og flere gange ugentligt hæves og sænkes med op til 40 centimeter

og i sjældne situationer op til 80 cm. Dette har blandt andet negativ betydning for Favrskov Kommunes muligheder for at etablere et velfungerende naturgenopretningsprojekt i form af et gyde- og opvækststryk for laksefisk ved Ulstrup. Det er klarlagt ved en forundersøgelse, at det ikke er muligt med den nuværende driftssituation ved Tangeværket. Indsættelse af vilkår om mere stabil vandstandsvariation vil i tilgift opfylde dele af Vandplan 2009-2015 Randers Fjords retningslinje 17, der blandt andet anfører at:

*"Direkte indvinding af overfladevand fra vandløb skal så vidt muligt undgås. Hvor der foretages indvinding og hvor vandet udledes efterfølgende igen, søges længden af den påvirkede vandløbsstrækning begrænset mest muligt, ligesom der sikres en så stor og naturligt varieret vandmængde som muligt....."*

Favrskov Kommune finder, at der eksempelvis kan være muligheder i en teknisk løsning, hvor der etableres en automatisk styret fri-sluse ved Tangeværket, som sammenkøres med turbinerne. En automatisk fri-sluse vil i langt højere grad sikre, at vandstandsvariationerne nedstrøms Tangeværket vil følge de naturlige og dæmpede vandstandsvariationerne ved Tvilumbro oven for Tange Sø.

Det er Favrskov Kommunes udgangspunkt, at en sådan vilkårsændring vil kunne ske erstatningsfrit i forbindelse med afgivelse af fornyet tilladelse. Dette bør naturligvis undersøges nøjere i forbindelse med Viborg Kommunes sagsbehandling.

#### Manglende VVM-screening

Favrskov Kommune finder, at der burde være foretaget en VVM-screening af Tangeværket, før Viborg Kommune meddelte vandindvindingsstilladelse med tilhørende vilkår til fortsat drift.

Favrskov Kommune er enig med Viborg Kommune i, at Tangeværket er omfattet af VVM bekendtgørelsens bilag 2, nr. 3, litra i: Anlæg til fremstilling af hydroelektrisk energi. Favrskov Kommune er bekendt med at Naturstyrelsen i forbindelse med lovbehandling af ophævelse af Tangeloven i 2013 vejledende udtalte, at styrelsen ikke fandt, at VVM-reglerne finder anvendelse ved fornyet tilladelse til Tangeværket. Favrskov Kommune afgav dengang høringssvar til staten om at dette burde undersøges nærmere, da det ikke var yderligere begrundet.

Ifølge Miljøministeriets notat af 22. oktober 2007 vedrørende EF domstolens tolkning af VVM-direktivet (VVM af eksisterende anlæg) er der oplysninger om proceduren ved ny godkendelse eller tilladelse til anlæg såsom Tangeværket, der er lovligt etableret, men ikke tidligere VVM vurderet. Det fremgår heraf, at hvis der på ny stilles krav om tilladelse eller godkendelse af et sådant anlæg, der er omfattet af bekendtgørelsens bilag 1 eller 2, hvor der er mulighed for at fastsætte nye vilkår eller betingelser, og hvor tilladelsen eller godkendelsen er forudsætning for fortsat drift, bliver anlægget omfattet af krav om screening og/eller miljøvurdering inden tilladelsen eller godkendelsen kan meddeles.

#### Klage over Viborg Kommunes afgørelse efter vandforsyningsloven

Favrskov Kommune ser sig desværre nødsaget til at påklage Viborgs Kommune afgørelse efter vandforsyningsloven til Natur og Miljøklagenævnet. Dette skyldes, at klagefristen udløber 5. marts 2015 – hvilket kun er 3 dage efter, at Teknik- og Miljøudvalget behandlede høringen. Favrskov Kommune ved derfor ikke, om kommunens bemærkninger bliver vurderet af Viborg Kommune og eventuelt medtaget i en revideret tilladelse.

#### **Bemærkninger vedrørende høring efter vandløbsloven**

Favrskov Kommune er vandløbsmyndighed for 17,1 km af Gudenåen på strækningen fra ca. 2 km. nedstrøms Bjerringbro til Langå. Opstrøms Tange Sø er Favrskov Kommune vandløbsmyndighed fra Kongensbro og 1,8 km af vandløbet på en strækning nedstrøms Kongensbro. Derudover er Favrskov Kommune vandløbsmyndighed ved 520 meter af Tange sø, der er opstået som følge af Tangeværkets opstemning i Gudenåen. Afgrænsning mellem sø og vandløb er nærmere defineret i "Regulativet for Gudenåen 2000".

#### Vandløbsvedligeholdelse

Det er vigtigt for Favrskov Kommune, at Viborg Kommune træffer en afgørelse efter vandløbsloven som viderefører Gudenaacentralens nuværende pligt til vedligeholdelse på hele strækningen mellem Silkeborg og Randers – herunder særligt de strækninger, der er beliggende i Favrskov Kommune. Vedligeholdelsen skal omfatte den nødvendige vedligeholdelse af hele åløbet, som beskrevet i regulativet og ikke udelukkende begrænses til grødeskæring som ansøgt af Gudenaacentralen.

Det fremgår af Gudenaacentralens ansøgning af 1. april 2014 til Viborg Kommune, at *"det er Gudenaacentralens opfattelse, at vedligeholdelsesforpligtigelsen alene vedrører én årlig grødeskæring i Gudenåen på strækningen Silkeborg til Bjerringbro – og ikke grødeskæring af øvrige strækninger i Gudenåen"*.

Det er Favrskov Kommunes opfattelse, at Gudenaacentralen har overtaget forpligtigelsen til vedligeholdelse af strækningen nedstrøms Bjerringbro efter uddybning af denne strækning i 1937/38. Det er også Favrskov Kommunes opfattelse, at Gudenaacentralen har udført den pligtige vedligeholdelse af Gudenåen på hele strækningen fra Silkeborg til Stevnstrup ved Randers siden 1940 med undtagelse af en årrække på ca. 10 år frem til 2008, hvor der ikke har været behov for vedligeholdelse.

Hvis Viborg Kommune træffer afgørelse som ansøgt, vil det have økonomiske konsekvenser for Favrskov Kommune, såfremt den eksisterende vedligeholdelsessituation ikke fastholdes. Favrskov og Randers Kommuner har anslået, at udgifterne til den ordinære årlige grødeskæring af strækningen mellem Bjerringbro og Randers vil koste ca. 170.000 kr. Udgifter til grødeoptagning og bortskaffelse af grøde til deponi forventes at være mellem 50.000 og 100.000 kr. Udgifterne skal deles mellem Viborg, Favrskov og Randers kommuner i forhold til Gudenåens relative længde i hver kommune. Favrskov Kommunes andel af de årlige udgifter til grødeskæring forventes at være mellem 80.000 og 100.000 kr. Derudover kan der være øvrige væsentlige udgifter til

oprensning, beskæring mv. i åløbet. Der er ikke afsat midler til vedligeholdelse af Gudenåen i Favrskov Kommunes budget.

Viborg Kommunes høring efter vandløbsloven indeholder alene ansøgning af 1. april 2014 fra Gudenaacentralen. Favrskov Kommune har således ikke haft mulighed for at kommentere på et udkast til afgørelse efter vandløbsloven. Favrskov Kommune vil gerne indgå i et samarbejde herom og herunder få udkast til afgørelse i høring i god tid, så der er mulighed for politisk stillingtagen i sagen.

Favrskov Kommune har koordineret høringssvaret om vandløbsvedligeholdelse med tilhørende økonomiske konsekvenser med Randers Kommune.

#### Opstemning

Favrskov Kommune antager, at opstemningsretten til Tangeværket behandles af Viborg Kommune efter vandløbsloven. Favrskov Kommune ser frem til at blive informeret om hvilke muligheder og scenarier, der er med hensyn til afgørelse herfor.

Venlig hilsen

Kurt Andreassen  
Formand for Teknik- og Miljøudvalget, Favrskov Kommune